

**Кафедра публічного адміністрування у сфері цивільного захисту
Національного університету цивільного захисту України**

Крюков О.І., Майстро С.В.

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ
ПОЛІТИКИ Й ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**

методичні вказівки до вивчення курсу
для здобувачів вищої освіти освітнього рівня «магістр»
за спеціальністю 074 «Публічне управління та адміністрування»

Харків-2016

Друкується за рішенням
Вченої ради факультету цивільного
захисту НУЦЗ України
Протокол від 29.08.2016 р. № 12.

Рецензенти: д.держ.упр., доцент, професор кафедри економічної політики та менеджменту Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, Ю.О. Ульяновченко;
к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та маркетингу Національного технічного університету «ХПІ» М.В. Мірошник.

Концептуальні засади взаємодії політики й державного управління: методичні вказівки до вивчення курсу для здобувачів вищої освіти освітнього рівня «магістр» за спеціальністю 074 «Публічне управління та адміністрування» / Укладачі Крюков О.І., С.В. Майстро. – Х. : НУЦЗУ, 2016. – 11 с.

ВСТУП

В сучасних умовах розвитку суспільства гостро відчувається потреба у коректній, зваженій та науково обґрунтованій політиці. Складною проблемою, що потребує нагального розв'язання, є питання реального механізму провадження державно-політичних рішень. Але не менш необхідним є усвідомлення суспільством та істеблішментом необхідності розробки і впровадження стратегічних рішень, що мають скласти основу довгострокової державної політики, яка окреслила б цілі та завдання, визначила напрям подальшого розвитку незалежної України.

Навколо питань належної взаємодії політики та державного управління виникає багато суперечок. Це пов'язано з багатоаспектністю та багатогранністю явища. У найзагальнішому вигляді політику визначають основні принципи, норми та діяльність зі здійснення державної влади. Сукупність цілей, завдань і функцій держави, що нею практично реалізуються, засобів і методів, які при цьому використовуються, віддзеркалюють сутність держави. Їх формування, правове закріплення здійснюється політичною системою та виражається державною політикою.

Методичні вказівки покликані допомогти здобувачам вищої освіти у вирішенні таких нагальних прикладних завдань як:

- створення систематизованого уявлення про витoki і зміст політичних вчень в їх історичному розвитку, розкриття цього розвитку як певної традиції політичного мислення;
- ознайомлення зі змістом адміністративної та політичної діяльності у сучасному державному управлінні;
- формування вміння і навичок використання концептуальних положень та методів наукового дослідження сучасної політичної науки для розробки технологій політичного процесу і прогнозування та вироблення оптимальних державних рішень з урахуванням специфіки політичного життя України;
- розкриття сутності ефективності й результативності державної політики, методи їх обчислення;
- визначення основних методів і засад аналізу державної політики.

Саме тому вивчення концептуальних засад взаємодії політики й управління, які базуються на суспільно-політичних цінностях і мають економічну основу для її впровадження, є важливим у процесі пізнання науки державного управління.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – розвиток професійної кваліфікації слухачів за рахунок надання систематизованих знань щодо: визначення сутності, теоретико-методологічних засад політики, політичних процесів і взаємозв'язку з державним управлінням.

Завдання:

- поглибити і систематизувати знання слухачів про основні положення, концепції, проблеми та принципи політичної теорії, закономірності розвитку і принципи організації політичної сфери суспільства, функціонування політичних інститутів в умовах демократизації суспільства, місця та ролі особистості в політичному житті;

- надати слухачам систематизоване уявлення про витoki і зміст політичних вчень в їх історичному розвитку, представити цей розвиток як певну традицію політичного мислення;

- ознайомити слухачів зі змістом адміністративної та політичної діяльності у сучасному державному управлінні;

- ознайомити слухачів з сучасними методами наукового аналізу політичних процесів для забезпечення відкритості та прозорості органів влади і сформуванню вміння та навички їх практичного застосування;

- сформуванню вміння та навички практичного застосування у процесі державного управління знань щодо політико-управлінських відносин;

- сформуванню у слухачів вміння і навички використання концептуальних положень та методів наукового дослідження сучасної політичної науки для розробки технологій політичного процесу та прогнозування і вироблення оптимальних державних рішень з врахуванням специфіки політичного життя України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни слухач повинен

знати:

- знати основні концепції політичної теорії, історію і сучасний стан розвитку політичних наук і політичного мислення;

- закономірності розвитку і принципи організації політичної сфери суспільства;

- основні положення, принципи та політико-управлінські відносини у сучасних демократичних державах;

- концептуальних положень та методів наукового дослідження сучасної політичної науки для розробки технологій політичного процесу та

прогнозування і вироблення оптимальних державних рішень з врахуванням специфіки політичного життя України.

вміти:

- застосовувати отримані знання в практиці державотворення;
- здійснювати аналіз політичних теорій у їх взаємозв'язку з політичною практикою, прогнозувати можливі наслідки їх застосування при виробленні і реалізації державної політики;
- володіти практичними навичками відбирати з теоретичного політичного досвіду ідеї, які є плідними для обміркування політичних процесів у сучасній Україні і для здійснення державної політики;
- визначати стратегічні напрямки вироблення державної політики, спираючись на теоретичні досягнення вітчизняної та світової політичної думки;
- на основі концептуальних положень та методів наукового дослідження сучасної політичної науки виробляти оптимальні державно-управлінські рішення з врахуванням специфіки політичного життя України.
- визначати поточні і перспективні завдання регіональних і місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування із забезпечення безпеки людини (громадянина), суспільства та Української держави.

Самостійна робота слухачів з дисципліни «Концептуальні засади взаємодії політики й управління» включає такі форми:

- індивідуальна робота з літературними джерелами та нормативно-правовим документами з метою кращого засвоєння програмного матеріалу;
- підготовка та презентація обов'язкового індивідуального завдання у вигляді ІНДЗ (індивідуального навчально-дослідного завдання) з питань політико-адміністративних відносин;
- написання індивідуального навчально-дослідного завдання та презентація на занятті (для слухачів денної та заочної форм навчання).

Усі завдання самостійної роботи слухачів є обов'язковими, виконуються у встановлені терміни та передбачають певні форми звітності щодо їх виконання.

**Зміст науково-дослідних робіт за темами
модуля «Концептуальні засади взаємодії політики й управління»**

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-

дослідницького чи проектно-конструкторського характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і завершується складанням підсумкового екзамену.

Мета ІНДЗ.

Самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Зміст ІНДЗ.

ІНДЗ – це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Структура ІНДЗ.

Вступ. Зазначається тема, мета та завдання роботи та основні її положення;

Теоретичне обґрунтування, виклад базових теоретичних положень, законів, принципів, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання. Вказуються і коротко характеризуються методи, які використовуються при виконанні роботи.

Основні результати роботи та їх обговорення. Подаються статистичні або якісні результати роботи, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз тощо.

Висновки.

Список використаних джерел.

Порядок написання, подання та захисту ІНДЗ.

1. Вибрати тему ІНДЗ, яка має бути узгоджена із викладачем.
2. ІНДЗ подається у вигляді скріпленого (зшитого) зошита (реферату) з титульною сторінкою стандартного зразка і внутрішнім наповненням із зазначенням усіх позицій змісту завдання.
3. ІНДЗ подається викладачу, який читає лекційний курс з даної дисципліни та приймає екзамен, не пізніше ніж за 1 тиждень до екзамену.
4. Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному занятті з курсу на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ, після

захисту завдання шляхом усного звіту студента про виконану роботу (до 5 хв.) та представлення роздрукованого варіанту роботи.

5. Оцінка за ІНДЗ є обов'язковим компонентом іспитової оцінки і враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу.

Вимоги до оформлення індивідуального навчально-дослідного завдання:

- обсяг роботи – 15-20 сторінок друкованого тексту;
- виконувати на аркушах формату А4, Times New Roman, кегель 14, інтервал 1,5, береги: верхній, нижній – 2, лівий – 3, правий – 1,5, нумерація сторінок у верхньому правому кутку;
- використовувати для наочного представлення матеріалу таблиці, схеми, графіки, діаграми, дані яких дозволяють глибше розкрити питання;
- здійснювати оформлення ілюстрацій відповідно до стандарту;
- структурувати роботу, розподіляючи інформацію за підрозділами, відповідно до авторського задуму та логіки викладення: зміст, вступ, основна частина (два, три підрозділи), висновки, список використаних джерел, додатки, до яких можна включити глосарій, схему управління інституції тощо;
- підготувати доповідь за результатами дослідження (до 5 хв.).

Критерії оцінювання:

- ступінь використання теоретичного матеріалу;
- знання проблеми та вміння донести її до інших;
- обґрунтованість шляхів вирішення проблеми;
- нестандартність підходів до вирішення проблеми.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання складається з трьох частин.

1. Завдання першої частини – розкрити одне з теоретичних питань, представлених в розділі «Тематика індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ)».

2. Завдання другої частини – порівняти програми двох політичних партій України за наступними блоками: політичний, соціальний, економічний і державно-управлінський.

3. Завдання третьої частини – здійснити аналіз політико-адміністративних відносин на певній території. Проаналізувати рівень відображення програм політичних партій у програмі соціально-економічного

розвитку відповідного територіального утворення.

Тематика індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ).

1. Підходи до визначення влади та владних відносин.
2. Суб'єкт та об'єкт владних відносин та їх характеристика.
3. Законодавча, виконавча та судова гілки державної влади.
4. Підходи до визначення політики.
5. Якості, функції та рівні політики.
6. Суб'єкти політики та їх характеристика.
7. Функції історії політичної думки.
8. Етапи становлення та характеристика світової політичної думки та їх загальна характеристика.
9. Основні школи сучасної політичної думки.
10. Етапи формування Української політичної думки.
11. Теорії походження Держави.
12. Атрибути держави.
13. Державний устрій – загальна характеристика.
14. Правова держава.
15. Соціальна держава.
16. Державний устрій України.
17. Поняття та зміст політико-управлінських відносини.
18. Чинники, що впливають на політико-управлінські відносини.
19. Моделі політико-управлінських відносин.
20. Застосування дихотомічної моделі політико-адміністративних відносин в Україні.
21. Основні етапи формування та розвитку демократії в Україні.
22. Види та функції політичної свідомості.
23. Етапи становлення громадянського суспільства в Україні.
24. Закордонний досвід організації воєнно-політичного управління.
25. Система забезпечення національної безпеки та її функції.
26. Геополітика і міжнародна безпека.
27. Трансформація системи міжнародної безпеки.
28. Держава як суб'єкт міжнародних відносин.
29. Основні принципи міжнародного права.
30. Міжнародне гуманітарне право.
31. Природа війни, взаємний вплив війни та політики.
32. Організація Об'єднаних Націй: історія, структура, основні статутні положення. Україна в ООН.

33. Північноатлантичний Альянс.
34. Особливе партнерство Україна-НАТО.
35. Нейтралітет, позаблоковий статус та перспективи членства України в Північноатлантичному Альянсі.

4. Рекомендована література

1. Бабкіна О. В. Політологія Навчальний посібник / О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко. – К. : ВЦ, 2006. – 568 с.
2. Дробінка І. Г. Політологія: Навчальний посібник / І. Г. Дробінка, Т. М. Кришталь, Ю. В. Підгорецький; Мін-во освіти і науки України. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 289 с.
3. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 року № 2222 – IV. – К., 2006. – 124с.
4. Політична модернізація : [підручник] / В. Дзюндзюк, Л. Приходченко, О.Крюков и др. – Х. : Вид-во Асоціації докторів державного управління, 2011. – 400/86 с.
5. Політологія: навч. посіб. / М. П. Гетьманчук, В. К. Грищук, Я. Б. Турчин та ін. ; за заг. ред. М. П. Гетьманчука. – К. : Знання, 2011. – 415 с.
6. Політологія: Навчальний посібник / Г. П. Щедрова, Ф. В. Барановський, О. В. Карчевська, О. Г. Мазур та ін. – Луганськ : Вид-во СНУІм. В.Даля, 2011. – 304 с.
7. Солових В. П. Методологія політико-адміністративних відносин та їх сучасний стан в Україні / В. П. Солових, В. Г. Дулуб // Регіоналізація і вибори як засоби удосконалення владних відносин в Україні: теорія та практика: [Монографія] / В. В. Лісничий, В. О. Грищенко, О. В. Радченко та ін.; За заг. ред. О. О. Дьоміна; Керівник авторського колективу В. В. Лісничий. – Х. : Вид-во ХарРІ УАДУ «Магістр», 2003. – С.112-135. (Автором розроблено моделі політико-адміністративних відносин та методологічні засади їхнього аналізу).
8. Солових В. П. Політико-управлінські відносини: методологія та практика : [Монографія] / В. П. Солових. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2009. – 164 с.
9. Солових В. П. Типи та моделі політико-адміністративних відносин в системі державного управління / В. П. Солових // Теорія та практика державного управління : Зб. наук. праць. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2010. – Вип. 1 (28). – С. 117-125.
10. Шляхтун П. П. Політологія: теорія та історія політичної науки: Підручник. / П. П. Шляхтун – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 472 с.

КРЮКОВ Олексій Ігорович
МАЙСТРО Сергій Вікторович

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ
ПОЛІТИКИ Й ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**

*методичні вказівки до вивчення курсу
для здобувачів вищої освіти освітнього рівня «магістр»
за спеціальністю 074 «Публічне управління та адміністрування»*

Підписано до друку 05.09.2016 р.
Формат 60x84 ¹/₁₆. Обл.-вид. арк. 0,4.
Гарнітура Таймс. Тираж ____ прим. Замовлення ____

Віддруковано з оригінал-макета у друкарні
ФО-П Леонов Д.С.
61023, м. Харків, вул. Весніна, 12, тел. (057) 717-28-80.